

Mfv.I.10.283/2012/5.

A Kúria a dr. Tóth Gyula ügyvéd által képviselt a dr. Tatár Irén ügyvéd által képviselt alperes ellen munkáltató egészségsértése miatti kárfelelősség iránt a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróságnál 2.M.496/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.21.073/2011/9. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.21.073/2011/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 30.000 (harmincezer) forint és 8.100 (nyolcezer-egyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezi a alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 191.300 (egyszázkilencvenegyezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében nem vagyoni kára, elmaradt jövedelme, gyógyszer- és többletfűtés iránti költsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint a munkáltatónál vele szemben a munkatársai olyan magatartást tanúsítottak, amely megalapozza az Mt. 174. § (1) bekezdésében és a 177. §-ában foglalt igényét.

A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 2.M.496/2009/25. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 500.000 forintot és annak kamatát, valamint 2.453.609 forintot és annak kamatát, továbbá perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest az illeték megfizetésére is kötelezte. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2007. január 17-étől állt az alperes alkalmazásban eladó-pénztáros munkakörben. Két vásárlói panaszt követően 2007. december 12-én a felperest a közvetlen munkahelyi felettese azzal vádolta, hogy pénzt akart eltulajdonítani. A munkavállaló úgy érezte, nagymértékben megalázták amikor megmotozták és bűncselekmény elkövetésével vádolták, illetve arra akarták rábírní vásárló jelenlétében, hogy a munkaviszonyát szüntesse meg. A felperes ekkor idegileg összeroppant és ezen naptól kezdődően táppénzes betegállományba került. A munkaügyi bíróság ítéletében kifejtette, hogy a felperesnél a perbeli, 2007. december 12-ei vevőreklamációkkal kapcsolatban lefolytatott eljárás, amelyet az alperes dolgozói végeztek, olyan reakciót váltott ki, amely alapján a további munkavégzése lehetetlenné vált. Keresőképtelen állományba került, és a munkaköre ellátására ideiglenesen alkalmatlanná vált. A jegyzőkönyvekben egyértelműen rögzítésre került az alperes részéről, hogy a felperes közvetlen felettesei igyekeztek más színben feltüntetve előadni az eseményeket, holott az írásbeli dokumentum egyértelműen rögzíti a tényállást. Az alperes részéről

meghallgatott személyek megpróbálták a felperest negatív színben feltüntetni még ahhoz képest is, amit a jegyzőkönyvben rögzítettek. A felperes jelenlegi állapotának kialakulását közvetlen munkahelyi vezetőjének magatartása okozta, amelyért a munkáltató felelősséggel tartozik. A munkavállaló érdekeit súlyosan sérti, ha a munkáltató és annak alkalmazottai a munkavállalókra kívánják hárítani azért a felelősséget, mert a munkáltató utasítása miatt problémák merülnek fel. A felperes a többletfűtés és a gyógyszerköltség iránti igényt nem bizonyította, ezért a bíróság e kereseti kérelmeket elutasította, míg az elmaradt jövedelem tekintetében marasztalta az alperest. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során megállapította, hogy 500.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés alkalmas a felperes kárpótlására az elszenvedett nem vagyoni kár vonatkozásában, ezen összeg után a bíróság kamatot a sérelem elszenvedésétől állapított meg. A másodfokon eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.21-073/2011/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes által a felperes részére fizetendő összeget 2.687.802 forintra felemelte, mely összeg után a kamatfizetés kezdő időpontját 2009. december 11. napján határozta meg. Egyebekben a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta és az alperest perköltség fizetésre, valamint az eljárási illeték viselésére kötelezte. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a fellebbezésében konkrétan nem jelölte meg, hogy milyen okból kéri az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, csupán arra hivatkozott, hogy a munkaügyi bíróság ítélete nem felel meg az Mt. 174. § (1) - (4) bekezdés, 177. § (1) bekezdés, a 182. § rendelkezéseinek, nem áll összhangban az Mt. 177. § (2) bekezdésével és a Pp. 221. § (1) bekezdésével, valamint a 215. § rendelkezéseivel. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a munkaügyi bíróság eljárása során lényeges eljárási szabálysértést nem követett el, nagy terjedelmű bizonyítás lefolytatására nincs szükség, így az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelem nem alapos. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes bizonyította, miszerint természetes kórokú megbetegedése a 2007. december 12-én történeteket megelőzően a munkavégzésében nem akadályozta, keresetkiesést nem eredményezett, az ezt követően kialakult állapota és a munkáltató magatartása között az okozati összefüggés fennállt. Állapota rosszabbodására figyelemmel munkavégzésre alkalmatlanná vált. A munkáltató kártérítési felelősséggel tartozik a felperesnek, az események nem estek a munkáltató működési körén kívül, nem voltak elháríthatatlanok, a kár bekövetkeztében a felperes magatartása nem játszott szerepet (Mt. 174. §). A felperes a keresetében nem a vevői panaszok kivizsgálásának tényét kifogásolta, hanem annak módját, azt, hogy a munkáltató a vizsgálat során megalázó módon viselkedett vele szemben tanúk előtt. Ezt a körülményt a felperes B.L.T. vásárló, mint érdektelen tanú vallomásával igazolta. A szakértői vélemények és a tanúnyilatkozatok alapján megállapítható, hogy

indokolt a felperes gyógyszeres pszichiátriai kezelése a javasolt pszichoterápiával kiegészítve, a perbeli eseményig ilyenre nem volt szükség. 2007. december 12-éig a fokozott pszichés terheléssel járó és fokozott odafigyelést igénylő munkakör végzésére is alkalmas volt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a korábbi felperesi egészségi állapot nem okozott keresetvesztéssel járó munkaképesség-csökkenést, ez a munkaviszonnyal összefüggésben a 2007. december 12-ei vizsgálat lefolytatás módja miatt következett be. Figyelemmel az MK. 30. számú állásfoglalásában foglaltakra a munkáltató a teljes kárért felel. A nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni és adott esetben szükséges mérlegelni azokat a hátrányokat is, amelyek a munkaképesség-csökkenésében, illetőleg annak következményeiben fennállnak. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, a felperest ért nem vagyoni kár kompenzálására az 500.000 forintos összeget megfelelőnek találta. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az eljáró bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérte. Másodlagosan az ítéletek hatályon kívül helyezése mellett a munkaügyi bíróság új eljárásra utasítását indítványozta a kármegosztás alkalmazásának megállapítása céljából. Harmadlagosan a hatályon kívül helyezés mellett annak kimondását kérte, hogy a munkáltató 1/5 részben felel a bekövetkezett kárért. Kérte a felperes perköltség fizetésre kötelezését is. A felülvizsgálati érvelés szerint a felperes nem bizonyította sikerrel, hogy betegségének kialakulása minden kétséget kizáróan okozati összefüggésben áll a munkaviszonyával. A per során beszerzett igazságügyi orvos- és pszichológus szakértői vélemény, továbbá annak kiegészítése azt rögzíti, hogy egyrészt „a felperes pszichiátriai betegsége több pszichés tényezőre vezethető vissza. A 2007. december 12-én történtek részben és egyéb pszichés tényezők mellett kevésbé hozzájárulhattak pszichiátriai betegségek kialakulásához és lefolyásához”. Másrészt „a perbeli esemény egyéb pszichés tényezők mellett részben és kisebb mértékben hozzájárulhatott a felperes pszichés megbetegedése kialakulásához és befolyásolhatja annak lefolyását”. A bíróságok nem értékelték kellő súllyal, hogy a felperes neurotikus alapkarakterrel rendelkezik, amely körülmény már a perbeli események előtt is létezett. Tekintettel arra, hogy a szakvélemény maga nyilatkozik arról, hogy a betegség okai nem kerültek feltárásra, ezért az nem alkalmas arra, hogy a felperes egészségi állapota és a munkaviszony közötti oksági összefüggés kimutatható, illetve megállapítható legyen. A felperes sem a beszerzett szakvéleménnyel, sem a tanúkkal nem bizonyította a munkaviszonya és a betegsége kialakulása közötti okozati összefüggést.

Az Mt. 174. §-a alapján abban az esetben, ha a munkavállaló megbetegedése és a munkaviszony között csak (valamilyen mértékű)

részleges összefüggés merül fel, a munkáltató kártérítési felelőssége csak ennek arányában, részben állapítható meg. A munkavégzéssel szükségszerűen együttjáró konfliktusok - egyéb körülmények nélkül - önmagukban nem minősülnek a munkavállaló egészségromlását okozó (vétkes) munkáltatói magatartásként. Egyértelmű gyakorlat, hogyha a munkavállaló megbetegedése és a munkaviszony között csak részleges összefüggés állapítható meg, a munkáltató kártérítési felelőssége csak ennek arányában áll fenn és a munkáltató legfeljebb csak a munkaviszonnyal összefüggő résszel arányos mértékű kártérítés megfizetésére kötelezhető. Az MK. 30. számú állásfoglalás az adott esetben a jogerős ítéletben foglalt módon nem alkalmazható. Ez ugyanis nem tartalmaz olyan iránymutatást ami arra vonatkozna, hogy a munkáltatónak abban az esetben is minden keresetvesztést maradéktalanul kellene megtéríteni, ha egyébként az Mt. 174. § (1) bekezdése alapján a munkáltatói kártérítési felelősség fennállását a részoki összefüggés alapján csak részben lehet megállapítani. Az eljáró bíróságok nem értékelték kellő súllyal, hogy a felperes vétkes magatartást tanúsított, aminek következménye lett a munkáltatói számonkérés. A vétkes közrehatásának aránya pedig 4/5 arányban állapítható meg.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában tartására irányult az alperes áfát is tartalmazó perköltség fizetésre kötelezése mellett. A felperes hivatkozása szerint a perbeli eseményig egészségi állapota miatt munkavégzésre soha nem volt alkalmatlan, ez keresetvesztést nem okozott, a munkakörét rendszeren el tudta látni. Érvelése szerint az MK. 30. számú állásfoglalásban foglaltak a jelen jogvita eldöntése során is alkalmazandóak.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az Mt. 174. §-ának (1) - (3) bekezdése szerint a munkáltató a munkavállalónak munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért vétkességre tekintet nélkül teljes mértékben felel. Akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén kívül eső elháríthatatlan ok vagy kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása idézett elő. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az eljáró bíróságok helytállóan fejtették ki, hogy 2007. december 12-én az alperes alkalmazottai által tanúsított magatartás váltott ki a felperesnél olyan reakciót, ami miatt keresőképtelen állományba került, munkavégzésre átmenetileg alkalmatlanná vált. Igazolást nyert, hogy az események nem estek a munkáltató működési körén kívül, nem voltak elháríthatatlanok és nem volt megállapítható a felperes közreható magatartása sem. A bíróságok által beszerzett szakvélemény szerint „pszichiátriai betegsége kialakulásában a felperesnek közrehatása nem állapítható meg” (szakvélemény, 13.

oldal 1. bekezdés). A jogvita eldöntéséhez is irányadó MK. 30. számú állásfoglalás indokolása kifejti, hogy „a munkavállalók egészségi állapota nem azonos, a teljesen egészséges munkavállalókon kívül vannak olyanok is, akik többé-kevésbé betegek, vagy akiknek valamilyen testi fogyatkozásuk, különleges szervezeti adottságuk van. A munkavállalóknak az Mt. 174. §-ára alapított kártérítési igénye tekintetében azonban nem lehet különbséget tenni aszerint, hogy az egyik munkavállaló gyengébb szervezetű, beteges, túl érzékeny, valamilyen testi fogyatkozása van (például félszemű), vagy különleges szervezeti adottságú (például rendellenes koponyaalkatú), a másik munkavállaló pedig teljesen ép szervezetű, illetőleg teljesen egészséges. A Munka törvénykönyvének a munkavállalók érdekeit védő szabályai minden munkavállalóra egyaránt kiterjednek, ilyen különbségtételt nem tűrnek”. A fentiekből következően nem volt értékelhető az alperes azon, szakvéleményben foglaltakra hivatkozása, amely szerint „súlyos depressziójának diagnosztizált tünetei nem állnak arányban a perbeli esemény okozta sérelemmel”. Az a körülmény, hogy a felperes, akinek „munkához, a feladatokhoz való viszonyát lelkiismeretes helytállás jellemzi” (szakvélemény 10. oldal 2. bekezdés) pszichésen az átlagosnál nehezebben dolgozza fel a munkahelyén ért sérelmet, az alperes részbeni mentesülését sem eredményezheti. Nem merült fel olyan adat, amely azt támasztaná alá, hogy a felperes bármilyen módon hátráltatta volna gyógyulását, vétkes közrehatása nem bizonyított, a szakvélemény szerint „a pszichiátriai dokumentumok tanúsága alapján kezeléseivel együttműködött”. Alaptalan azon felülvizsgálati hivatkozás, miszerint a beszerzett szakvélemény nem alkalmas arra, hogy alapul szolgáljon az alperes kártérítési felelőssége, illetve ez alapján a részoki összefüggés pontos, számszerű aránya és az ehhez igazodó arányos kártérítés mértéke megállapításához. Az eljárás során az alperes jogi képviselője a szakvéleményben foglaltakat nem vitatta, azt maga is konkrétan és pontosnak találta, kiegészítését sem indítványozta (jegyzőkönyv, 5. oldal 7., 8. bekezdés). A bíróságok a szakvéleményt helyesen értékelték és jogszabálysértés nélkül fogadták el ítéelkezésük alapjául az abban foglaltakat (Pp. 182. §). A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul, míg illetéket az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kell viselnie.

Budapest, 2012. december 12.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül. Nné tisztviselő